

Matka Johanneksen 400-vuotisjuhlaan

Juhlan isännät olivat järjestäneet mieliinpainuvan juhlan. Ohjelma oli korkeatasoinen, vaihteleva ja pituudeltaan peräti kolme tuntia. Esiintyjinä oli lapsia, nuoria ja aikuisia. Osittain he olivat samoja, jotka jo olimme nähneet Kaarinassa. Ryhmien esiintymisessä valloitti täsmällisyys, taitavuus, loisteliaat puvut ja musiikki. Juhlan päätteeksi joimme sosiaalikeskus Ladassa kahvit. Kiertoajelu vei meidät venesatamaan, Koiviston Maksлахden Römpötin kalanviljelysaltaiden ääreen ja Koiviston Maksлахden Pribylovoon, jonka hotellissa joimme kahvit. Päivän päätteeksi illastimme Viipurissa Tervaniemen uudessa ravintolassa, jonka ensimmäiset asiakkaat olimme. Juhlapäivä venyi viidentoista tunnin mittaiseksi.

Johanneksen 400-vuotisjuhlakuvat: Liisa Katajainen

Lokki-hotellin edustalla oleva kenttä täyttyi juhlayleisöstä. Ohjelmansuorittajia varten oli rakennettu suuri esiintymislava, jossa mm. tanssivat nämä neitokaiset upeissa esiintymispuvuissaan.

Kohti Viipuria

Matkaohjelma oli vaihtunut useaan kertaan, ja bussissa saimme vielä viimeisen version. Tullimuodollisuudet ja valuutanvaihdot hoituivat tuttuun tapaan ja Kivisalmen sillan ylitettyämme

edessämme oli meille usealle niin tuttu kaupunki Viipuri.

Linnan torni oli huippuun asti rakennustelineiden peittämä, samoin Vesiportinkadun kellotorni. Viipurin nähtävyydet katseltiin bussista Sapon toimiessa oppaana. Kävimme Alvar Aallon suunnittelemassa kirjastossa

ihastelemassa sen arkkitehtuuria. Tällä kertaa hotellina oli tuntematon North Crown Patterimäen lähellä. Se osoitautui entiseksi Viipurin lääninsairaaraksi, joka on pari vuotta toiminut hotellina. Osa huoneista oli kunnostettu ja osa oli vielä remontin tarpeessa. Hissiä ei ollut. Lähellä oli myös Viipurin

Naistensairaala, jossa on syntynyt mm. presidentti Martti Ahtisaari. Hotelli oli sen verran kaukana keskustasta, ettei sieltä ilman bussia mihinkään lähdetty. Ruokailu oli ensimmäisenä iltana ravintola Espilässä. Venäläiset ovat rakentaneet sen aivan samanlaiseksi kuin Suomen aikana. Kaunis rakennus sijait-

see Torkkelin puistossa. Sisäpuolelta ravintola oli avara ja viihtyisä. Tarjoilijat olivat nuoria ja he kertoivat opettelevansa palvelemaan asiakkaita myös suomen kielellä.

JATKUU SIVULLA 4.

Nuijan varresta

Sovetskilaiset järjestivät syyskuun alussa Johanneksen-Sovetskin 400-vuotisjuhlallisuuksia. Ajankohtaan he olivat päätyneet ensimmäisestä Kakin kappelin maininnasta, joka on löytynyt vuodelta 1617. Juhlien järjestämiseen oli panostettu merkittävästi ja niistä on oma juttunsa muualla lehdessä. Kotiseutu merkitsee ihmisille paljon oli sitten kysymys mistä kansasta tahansa. Hieman meitä yllättäneitä historian kuvauksia kuulumme, mutta aina kaikkea ei saa tulkauksen kautta täsmennettyä tai oikeanlaiseen suuntaan käännettyä. Kokonaisuus oli kuitenkin upea ja monta muistoa jäi myös meille, joita saamme muistella.

Kirkon rakentaminen ei ollut edennyt vieläkään ja en päässyt tapaamaan ortodoksikirkon edustajia, koska isä Pavel oli joutunut matkustamaan perheensä luokse. Olemme kuitenkin olleet yhteydessä ja hiomme alustavasti sopimus pohjaa, josta olemme sopineet yhteistyösopimuksessa viime vuoden kesällä. Taloustilanne ja kansallistunne elpyy Venäjälläkin vähitellen, joten yllättäen kirkon rakentaminenkin voi lähteä liikkeelle. Aika näyttää mitä tapahtuu ja toivottavasti alue pääsee arvoisensa näköiseksi varsin pian.

Paimion Johannesjuhlat oli toteutettu erityisen mallikkaasti ja väkeä oli juhlilla erityisen paljon. Haluan esittää lämpimät kiitokset suuren panostuksen tehneelle juhlatoimikunnalle ja talkooväelle.

Karjalaisten pitäjähdistysten olisi aika alkaa keskustelemaan yhteistoiminnan tehostamisesta ja yhteisestä tulevaisuusstrategiasta. Minkälaisin eväin pitäjähdistykset ja niiden jäsenet lähtevät seuraavalle vuosikymmenelle, kun aika vie jäsenistöä kannaksella syntyneet ja kulttuuriperintöä ovat vaalimassa uusilla kotiseuduilla syntyneet jälkeläiset. Kuinka pitäjistä kumpuavat muistot pidetään esillä ja miten huolehditaan siirtokarjalaisten hengen perinnöstä. Siinä on pohdittavaa ja mahdollisesti seminaarin aihe ensi kevälle. Näen, että Johannes-Seuran on oltava asiassa aloitteellinen.

Syksyisin terveisin
– Janne Aso –
Johtokunnan puheenjohtaja

Karjalaisen Naisen Ääni – Johannes mukana

Marjatta Hietala. Kuva: Niina Stolt.

Suomen itsenäisyyden juhla-vuosi on lukuisten teema-tapahtumien vuosi. Yksi niistä on 11.–24.11. näyttely Karjalatalon aulassa teemalla Karjalaisen Naisen Ääni 100-vuotiaassa Suomessa.

Näyttely esittelee lähes kaksikymmentä karjalaista naista - taustat tai elämänpäiirit eri puolilta Karjalaa ja itsenäisyysajan eri vaiheista. Heille on yhteistä aktiivinen, aikaansaava ote – jokainen silti omalla tavallaan, omalta elämänalaltaan ja omissa vaikutuspiirissään. Tavoitteena on tuoda esiin, miten karjalaiset naiset ovat antaneet oman vahvan panoksensa suomalaisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Johannes on näyttelyssä edustettuna. Edustajaksi on valittu professori Marjatta Hietala, Suomen historiaan erikoistunut sekä verkostoitunut vahvasti ja vaikuttavasti kansainväliseen tutkijayhteisöön. Hänen monissa tutkimusaiheissaan löytyy myös Karjala-teemoja. Sukulähtöistä karjalaisuutta olemme saaneet häneltä lukea Johannekselaisen sivuilta tai kuulla Johannesjuhlien puheissa.

Näyttelyn perustiedot tulevat Karjalan Liiton sivuille lähiviikkoina ja sieltä saa lisätietoa ohjelmasta. Näyttelyn näkemiseen on mahdollisuuksia myös myöhemmin sen kiertäessä maakuntakirjastoissa.

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Johannes 400 –juhla-matkasta

s. 1-4

FTDNA Johannes - St. Johannes-projekti perustettu

s. 3

Merikarjalaa monin muodoin

s. 5

Henkilökuvaa Timo Väntsistä

s. 6

Isoäitien palapeli

s. 7

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Karjalaisen kulttuurin kuvia kootaan

Merikarjalaseminaarien sarja ja mitä siitä jatkona seuraakaan on oiva esimerkki rajojen yli käyvistä toimintatavasta. Merellisen elämänpiirin merkitys on ollut saman sukuista yli pitäjärajojen. Karjalankannaksen rannikko ja ranta-alueet Kymenlaaksoon asti ovat olleet yhteistä lääniä ja merenkulun leima näkyy vahvana. Itäisen Suomenlahden saaret kertovat omalla tavallaan elämästä meren ehdoin. Aihekenttää voi lähestyä monen erilaisen ikkunan kautta, monen tieteenalan tai taiteenalan tai monen ilmaisutavan keinoin.

Mosaikissa on paloja paljon. Läheltä katsottuna palasten yksityiskohdat erottuvat ja kiinnostusta voivat herättää toistenkin palojen erityispiirteet. Kaukaa katsottuna näkyy kokonaisuus ja yleiskuva. Tätä samaa on Merikarjalan tarkastelu eri tasoilla. Molempia tasoja tarvitaan. Laaja alue on hyvä nähdä isosti ja omien aikakausiensa taustaa vasten. Valtakuntien valtapolitiikka, talouselämän nousut ja laskut, laivanrakennuksen taidot, tekniikan muutokset – kaikki tämä on yhteisesti nähtävissä karjalaisessa elämänpiirissä. Silti tarvitaan kuvakulmaa henkilöiden, perheiden tai sukujen tasolta, kyläkunnista tai muista yhteisöistä, tilanteista ja tapahtumista, ongelmista ja ratkaisuksista, syistä ja seurauksista. Yksityiskohdissa asuu piru, sanotaan, mutta vasta niiden kautta yleinen muuttuu eläväksi. Ja kiinnostus vie katsojansa taas yli rajojen.

Tapahtumien täyteistä syksyä

Karjalainen kenttäväki toimii vahvalla vauhdilla koko alkaneen syyskauden. Siitä kertovat tässäkin lehdessä tapahtumakalenteri ja lukuisat täsmäilmoitukset tai kutsut. Karjalan Liiton sivuilta sekä muista lehdistä antia löytyy lisää. Johannekselaiset ovat toivottuja vieraita kaikkiin omiin tapahtumiin ja sen lisäksi ovet ovat auki yleisiin karjalaisiin tilaisuuksiin. Kiinnostus voi kohdistua hyvinkin erikoisiin esityshetkiin, näyttelyihin tai pitäjätapahtumiin. Tietoa kaivataan ja käytetään, mutta sitä on tärkeä laittaa ajoissa liikkeelle. Jos tilaisuuden tiedottamisessa odotetaan viimeisten yksityiskohtien varmentumista, saattaa koko tarkka viestintä olla auttamatta myöhässä. Laittakaa siis jo enakkoon tietoa siitä, mitä valmistellaan ja mihin suunnilleen voisi varautua asiassa ja allakassa. Silloin osataan etsiä myöhempää tiedon tarkennusta ja ollaan jo puolittain liikkeellä oikeaan suuntaan.

Lehden kulku lukijoille on kesän lopulla hidastunut taas yhdellä päivällä. Useille nimenomaan tiistain jakelu toi torstai-iltana kirjapainosta lähteneen lehden. Nyt tiistain kolahdusta ei kuulla laatikolta tai luukulta ja on odotettava päivää seuraavaa. Tämäkin hidaste on hyvä huomata, kun tapahtumatietoja lehden kautta toimitatte.

Osallistuvaa syksyä toivottaen!

Johannekselainen

JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA • 68. VUOSIKERTA

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannekseura@elisanet.fi. Muussa muodossa Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Seuraava numero ilmestyy marraskuussa. Aineiston toimittaminen viimeistään 28.10.2017 mennessä (painopv 9.11.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Alli Annikki Karvonen o.s. **Kurki** kuoli 24.8.2017 Liedossa. Hän oli syntynyt 29.5.1926 Johanneksessa. Kiittäen ja kaivaten muistavat Merja ja Seppo, Hanna-Mari, Saku, Inkeri ja Ilmari, Antti, sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa 9.9.2017.

Sirkka Sanelma Kesäläinen o.s. **Rastas** kuoli 15.8.2017 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 25.3.1932 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Pauli, Ari perheineen, Hannele perheineen, Leena perheineen, lastenlapset ja lastenlastenlapset sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu.

Anna-Liisa Tuominen o.s. **Sailola** kuoli 29.8.2017 Liedossa. Hän oli syntynyt 15.1.1929 Johanneksessa. Kaipauksella muistavat Merja, Seppo, Oili, Mikko, Jukka ja Jyrki perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu Liedon kirkossa 16.9.2017.

Helvi Aliina Virtamo o.s. **Lenkkeri** kuoli 7.8.2017 Liedossa. Hän oli syntynyt 28.3.1926 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Raili ja Roland, Reijo ja Eija, Ville, Marika, Eemeli ja Venla, Elina, Kalle ja Viljami, sisarvinaan lapset sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu 2.9.2017 Liedon kirkossa.

Syntyneitä

15.9. 2017 ”Unto”, 3,8 kg ja 50 cm. Onnelliset vanhemmat **Maiju Haltia-Nurmi** ja **Juho Nurmi**, isovelji **Eino Nurmi**. Isovanhemmat Esa ja Raili Haltia sekä Marjukka ja Harri Nurmi. Tällä pikkumiehellä on juuret Karjalassa sekä äidin että isän puolelta. Maijun äijä Pentti Haltia (1922-1996) oli kotoisin Johanneksen Haltiansaaresta ja Juhon Pirkkomummo on kotoisin Uudetakirkolta.

Kaikella on aikansa

”Kaikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla taivaan alla”. Syksy on tullut ja tulollaan se muistuttaa meitä kaiken katoavaisuudesta. Mikä aika nyt on sinun elämässäsi, surun vai ilon?

Me olemme ajallisia olentoja: asetamme kellot aikaan, vähän väliä vilkuilemme, jotta paljonko kello on... Kuinkahan kauan tämänkin hartauden lukeminen kestää? Meille on tärkeää tietää, mitä aikaa elämme. Meillä on aikatauluja ja tapaamisia, päivämäärät kalenterissa. Mittaamme kuukausia ja vuosia. Tiedämme vuodenajat: kevät, kesä, syksy ja talvi. Mutta ehkä aika on jotain muutakin kuin tunnit, päivät tai vuodet. Oikeastaan se on enemmän kuin mitkään mittarit pystyvät ilmaisemaan. Ehkä ei kannattaisi aina tuijottaa sitä, paljonko on vuosia elämässä, vaan onko niissä vuosissa ollut elämää, joka on merkityksellistä. J. W. Goethe eli pitkän elämän, monien mielestä helpon ja onnistuneen, suosiota ja menestystä riitti, mutta itse hän oli toista mieltä: vuosia 83, joista vain neljä viikkoa hän oli onnellinen.

Jeesus kohtasi kuoleman ja voitti sen. Hän ei koskaan jätä meitä, on elämämme sitten millaista tahansa. Pääsiäisen viesti on, että hauta, johon he hänet laittoivat, on tyhjä. Siellä ei ole ketään, ja Raamattu kertoo, että jos me uskomme häneen, niin myös me nousemme kuolleista. Tähän ovat ennen meidän aikojamme eläneet luottaneet, tähän saavat meidän jälkeemme tulevatkin luottaa.

Mitä kello on, mikä aika nyt on? On aika surra, on aika riemuita, on aika muistaa, on aika unohtaa, kaikkea tätä ja paljon muuta, mutta nyt on myös aika muistaa Jeesuksen sovitustyö ja kaikki se hyvä mitä siitä seuraa. Kaikki on hyvin, ei ole mitään pelättävää!

Aurinkoista syksyä!
Veikko Sailola
Vahdon kappalainen

Tapahtumakalenteri

LOKAKUU

- 12.10. klo 18-20 Karjalan Liiton pitäjäesittely Karjalatalolla Helsingissä. Esittelyvuorossa Kirvu ja Johannes.
- 21.10. Johanneksen naisen pukuhankkeen IV koulutus- ja aktiivointipäivä, tarkemmat tiedot seuran kotisivuilla ja Facebookissa. Tiedustelut ja ruokailun vuoksi sitova ilmoittautuminen 15.10. Hannele Kajanderille, email: ismo.kajander@kolumbus.fi tai puh. 040-589 1537 (iltaisin).
- 21.10. Vaahtola-Rokkala-Riionsaari –syystapaaminen klo 13 alkaen Littoisten monitoimitalolla, Tallakatu 2, Littoinen.
- 21.10. Uuras-Kilta ry:n syystapaaminen ja hapanlohkojuhla kaikille saaristolaisille klo 13.00 Ravintola Konstan Möljässä, Hietalahdenkatu 14, Helsinki. Ennakoilmoittautuminen: ks. sivu 8.
- 29.10. Littoisten Karjalaiset ry:n syyskokous klo 13 alkaen Ruskolla Ritva ja Seppo Santasella Paaskalliontie 3 a 2. Kokouksen jälkeen tupailta.

MARRASKUU

- 4.11. Merikarjala-seminaari II klo 10.30-16.30 Karjalatalo, Helsinki, ks. sivu 5.
- 6.11. Porin seudun johannekselaiset kokoontuvat klo 18-20 Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa, Juhana Herttuankatu 17.
- 11.-24.11. Karjalaisen Naisen Ääni 100-vuotiaassa Suomessa -näyttely Karjalatalon aulassa
- 25.11. Hörkön sukuseurojen ohjelmallinen juhla klo 13, Wanha Primadonna, Luodontie 4 Piikkiö. Ennakoilmoittautuminen: ks. sivu 8.

JOULUKUU

- 3.12. Johannes-Seuran pikkujoulu Piikkiön Pontelassa sunnuntaina 3.12.2017 klo 15.00 alkaen. Teemana Suomi 100 vuotta.**
Tarkempi ohjelma marraskuun Johannekselaisessa. Merkitse päivä jo nyt kalenteriisi!
- 4.12. Porin seudun johannekselaiset kokoontuvat klo 18-20 Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa, Juhana Herttuankatu 17.
- 16.12. Saarelaiten pikkujoulu klo 13 alkaen Johannes-Seuran toimistolla Myllytie 1, Piikkiö

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Lokakuu

LA 7.10.	klo 11-15
KE 11.10.	klo 12-17
KE 18.10.	klo 12-17
LA 21.10.	klo 11-15
KE 25.10.....	12-17

Marraskuu

KE 1.11.....	klo 12-17
KE 8.11.....	klo 12-17
LA 11.11.....	klo 11-15
KE 15.11.....	klo 12-17
LA 18.11.....	klo 11-15
KE 22.11.....	klo 12-17
KE 29.11.....	klo 12-17

Joulukuu

LA 2.12.....	klo 11-15
KE 13.12.....	klo 12-17
LA 16.12.....	klo 11-15
KE 20.12.....	klo 12-17
KE 27.12.....	klo 12-17

Johanneksen pitäjäesittely Karjalatalolla 12.10.

Johannes ja Kirvu ovat karjalaispitäjistä esittelyvuorossa torstaina 12.10. klo 18-20. Paikkana perinteisesti Karjalatalo Helsingissä (Käpylänkuja 1). Johanneksen edustajana on päätoimittaja Hannu Rastas. Esittelyjen välissä on kahvitauko.

Esittelyn järjestää Karjalaisten Pitäjähdistysten Liitto, Karjalan Liitto ja Opintokeskus Sivis.

Kuolemajärven juhlahetkiä

Turun VPK:n talon juhlasalissa on flyygeli – alkuperäistä perua ja tunnettua Steinway-merkkiä. Tämä lähes 125 vuoden ikäinen laatusoitin on juuri kunnostettu ja virallinen uuskäyttöönotto on myöhemmin syksyllä. Kuolemajärvi-juhlaan osallistuneet saivat syyskuun alussa ennakkomaistiaiset flyygelin syvistä soinneista ja äänialan laajuudesta. Sen sävelin säestyivät yhteislaulut sekä Karjalakuoron helmeilevät esitykset. Musiikki monissa muodoissaan on karjalaisen pitäjäjuhlan vahva elementti. Se vahvistaa, herkistää, yhdistää, muistuttaa. Ja olihan päivä täynnä muutakin ohjelmaa.

Juhlapuheen piti professori emeritus **Paavo Okko**, jonka kiintoisa aihe koski Karjalaan jääneen omaisuuden korvaamista. Tämä teema on jäänyt vähemmälle huomiolle siirtokarjalaisten asuttamisen ja maanhankintalakien varjoon. Tällä kertaa ei pysytty mainintojen asteella, vaan asiaan pureuduttiin tarkemmalla tasolla esimerkkienkin valossa. Okko otti vertailulähtökohdaksi Suomen sotakorvaukset Neuvostoliitolle. Niitä vaadittiin maksettavaksi 300 miljoonaa Amerikan dollaria. Suomalaisille yllätyksenä ja lisärasitteena oli korvausten sitominen vuoden 1938 hintatasoon, mikä nosti vaaditun korvaussumman selvästi yli 400 miljoonaan dollariin. Aikataulu oli ensin kuudessa vuodessa, laveni myöhemmin kahdeksaan vuoteen ja korvaussumma keveni hieman loppuvaiheissaan yya-sopimuksen vastikkeena. Kuitenkin jälkikäteen voidaan arvioida Suomen maksaneen kokonaiskorvauksena yli 500 miljoonan dollarin arvosta tuotteita. Rasitus oli kova sodan tuhoja muutenkin korjaavassa Suomessa. Bruttokansantuotteesta sotakorvaukset olivat enimmillään 7 % vuonna 1947, tämä merkitsisi nykypäivänä suhteellisesti noin 15 miljardin euron mittakaavaa. Koko sotakorvausjaksolla bruttokansantuotteesta meni noin 4 %:n vuotuinen osuus niihin.

Kuva: Ossi Tuusvuori

Neuvostoliittoon toimitettiin varsinkin metalliteollisuuden tuotteita, laivoja, sähkömoottoreita, muuntoasemia ja jopa kymmeniä täysvarusteltuja tehtaita. Tavaraa lähti määrällisesti 340 000 rautatievaunun verran. Viimeinen sotakorvausjuna ylitti rajan syyskuussa 1952, päivää ennen takarajan täyttymistä. Paavo Okko totesi, että määrääjän jälkeen Suomesta luovutettiin vielä aina-

kin yksi alus. Laivanrakennusteollisuus nousi vahvaan rooliin sotakorvauksen toteutuksessa. Aivan ensi alkuun Suomesta luovutettiin yli 100 alusta suoraan ja vaadittiin nopeassa tahdissa uusia kuunarityyppejä puualuksia. Silloin kannakselainen laivanrakennustaito tuli merkittäväksi. **Hollmingin** telakka Raumalla pääsi niitä heti tekemään. Kun vastaanottajat kysyivät työn

Teemakirjoitusten aiheena Meri

Meri on merkinnyt lukemattomille johannekselaisille perheille tai suvuille kotimaisemaa. Se on merkinnyt elannonhankintaa kalastuksen kautta tai merenkulun eri ammateissa. Meri on ollut portti maailmalle - sukuja on tullut Johannekseen ja merten yli on lähdetty etsimään uusia mahdollisuuksia. Myös perheiden myöhempiin vaiheisiin uusilla asuinsijoilla meri on voinut tulla lähelle – emme siis mitenkään rajoita kirjoitusaiheita vain vuosikymmenten taakse. Millainen on sinun meresi?

Kirjoituksille ei aseteta vähimmäis- tai enimmäismittaa. Sopii yhtä hyvin viisi runoriviä kuin viisi tekstisivua. Voit kirjoittaa asiatyylillä, pakinatyyllillä, runomuodolla tai vaikkapa sähkö-

Purjealus Yrjö Lohkon maalauksesta.

kösanoman kaavalla. Oheen saa liittää henkilökuvia, miljöökuvia ja tapahtumakuvia, karttoja, piirroksia. Kaikkea sitä, mikä auttaa asiassa.

Julkaisemme teeman satoa ensi vuoden lehdissä ja pyydämme siksi toimittamaan kirjoitukset seuran toimistoon tai sähköpostitse seuralle tai lehden päätoimittajalle 31.12.2017 mennessä. Yhteystiedot löytyvät lehden takasivulta. Nimimerkilläkin saat esiintyä, mutta silloin pyydämme ohessa tietoa tekijästä nimimerkin takana. Osallistujien joukosta valitaan kirjapalkitsemisen kohteita.

– Lehtitoimikunta –

Kansallispukutoimikunta tiedottaa

Johanneksen naisen uuden kansallispuvun mallipuku on virallisesti hyväksytty kansallispukuraadin kokouksessa 21.9.2017. Puku ja sen eri osat esiteltiin Johannesjuhlien pääjuhlassa 5.8.2017.

Puku esitellään valtakunnallisesti kansallispuvun juhlapäivänä lauantaina 7.10.2017 klo 12-13 Jyväskylässä Suomen kansallispukukeskuksessa / Suomen käsityön museossa osoitteessa Kauppakatu 25, 40100 Jyväskylä. Puvun esittelee tutkija **Leena Holst**, ja

mallipuvun valmistusprosessista kertoo kansallispukukonsultti **Taina Kangas**. Puvun esittely sisältyy kansallispuvun juhlapäivän ohjelmakokonaisuuteen.

Kansallispukuhankkeeseen sisältyy vielä yksi koulutuspäivä, lauantai 21.10.2017, jossa aiheena ovat puvun kaavoitus ja istuvuus, puvun eri osista sovituskokeiluja eri mitoille sekä puvun pukeminen ja käyttö. Kouluttajana on kansallispukukonsultti **Taina Kangas**. Uusi Johanneksen naisen kansallis-

puku on esillä koulutustilaisuudessa, ja siihen liittyviin kysymyksiin vastaa **Taina Kangas**. Koulutuspaikkana on Turun Kristillisen opiston käsityöluokka (Lustokatu 7, 20380 Turku). Ohjelma ja tarkemmat tiedot www.johannes.fi tai <https://www.facebook.com/groups/1617127641944593/>. Tiedustelut ja sitova ilmoittautuminen viimeisenä 15.10. **Hannele Kajander**/email: ismo.kajander@kolumbus.fi tai puh. 040-5891 537 (iltaisin).

Pukuperinteitä Karjalasta: Johanneksen naisen kansallispuvun valmistaminen

Johannes-Seura ry / Maaseudun kehittämisrahasto / Leader toimintaryhmä Varsin Hyvä ry

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Varsin Hyvä

kohteena olevan laivan piirustuksia, toteutuksesta vastaava laivanrakentaja **Pulli** vastasi: ”Miten sie piirustukset tiet, kun laiva ei oo viel valmiskaa!” Työ jatkui ja turkulaiset isot yritykset pääsivät tekemisen aaltoon mukaan. Korvausurakka hoitui ja suomalainen tuotantokoneisto uusiutui vahvaksi sekä läntisiä että itäisiä markkinoita varten. Sotakorvausten rasite oli silti suurelta osin pois muun jälleenrakennuksen voimavaroista ja kavensi maan vientituloja, joten ei siitä iloista savottaa saa tekemälläkään.

Sotien seurauksena menetettiin maa-alueita, koteja, irtaimistoa, yrityskiinteistöjä. Heti 1940 ryhdyttiin laatimaan lakia ja säädöksiä niiden korvaamisesta. Korvauslain täytäntöönpano jäi kesken, kun vuoden 1941 uusi sotavaihe alkoi ja asiaan palattiin uuden evakkovaiheen alkaessa. Paavo Okko totesi, että vaikeaa korvausasiaa hoidettiin ”erikoisella ja etevälläkin tavalla”. Vakuutusyhtiöiden sivulausekkeista poistettiin sotakorvauksia estävän tekijänä, eli ne saivat kantaa taloudellista vastuuta osaltaan. Muuten korvauksia määriteltiin osittaiskorvauksen periaatteella. Käteisvaroja, arvopapereita tai vastaavia arvoesineitä ei korvattu. Pienempiä menetyksiä korvattiin täysmääräisemmin ja suuria omaisuuseriä vain alenevan kaavan mukaan jopa muutamien prosenttien osuudella. Rahakorvauksia maksettiin 10 000 markkaan asti ja sitä suuremmista summista luovutettiin valtionobligatioita. Siirtoväen obligaatiot olivat indeksiin sidottuja ja rahan arvon heikentyessä ne säilyttivät arvonsa hyvin. Tällaiset ns. kultareunaobligatiot olivat sijoittajille kysyttyä tavaraa, ja monet karjalaisetkin joutuivat rahapulassa luopumaan niistä turhan aikaisin.

Muutamin esimerkein Paavo Okko valaisi periaatteita, joilla korvattavan maan ja kiinteistöjen arvoa asetettiin. Tämä oli kriittinen kohta korvausten tasolle. Pyhäjärveläisen tilan – peltoa 7 ha ja metsää 87 ha – korvausarvoksi tuli nykyrahaksi muunnettuna 66 000 euroa. Suuri kauppakiinteistö Kivennavan keskustassa sai nykymitoin 31 000 euron arvon. Näillä esimerkeillä havaitaan, miten halvalla omaisuuden menetys korvattiin. Osittaiskorvauksen periaatteella toimittiin, mutta osa jäi monessa tapauksessa varsin pieneksi. Yhteenvetona Okko totesi, että karkeana arviona Suomen maksamat sotakorvaukset olivat kaksinkolminkertaiset verrattuna kotimaisiin siirtoväen menetysten korvauksiin. Lopputulos antoi omat aiheensa katkeriin tuntoihin niinä vuosina.

Juhlaohjelmassa oli historiallinen kohtaaminen, jossa kirjakiellemme isä **Mikael Agricola** kävi vuoropuhelun äitinsä **Katariina Eskelintyttären** kanssa. Kuten tunnettua, Agricolan viimeiset vaiheet sijoittuvat Kuolemajärvelle, mutta tilannekohtainen keskustelu käytiin jo sitä aikaisemmin. Vanhakantainen suomen kieli sai sijansa vuoropuhelussa, jonka toteuttivat **Niilo Rantala** sekä **Kaisa Häkkinen**. Agricolan äiti on jäänyt henkilönä tuntemattomaksi, mutta hänenkin oppineisuudestaan ja ainakin lukemisen taidoistaan annettiin tässä vankat viitteet.

Juhlan johdattelijana toimi **Seppo Pirhonen**, joka ohjelmanumeroiden väleihin sijoitti poemintoja lehtiutisista sadan vuoden takaa – tietysti Kuolemajärven uutisia painottaen. VPK:n talo oli sopivalla tavalla täynnä kuulijoita, ja se merkitsee likimain 400 juhluvierasta. Kuolemajärveläisyys oli voimissaan.

– Hannu Rastas –

FTDNA Johannes - St. Johannes-projekti perustettu

<https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>

Photos

Photos esim. tunnistuskyselyihin. (Harvemmin käytetty.)

Links

Links-kohdasta löytyy hyödyllisiksi nähtyjä aiheeseen liittyviä linkkejä.

Projektin ylläpitäjät ovat **Heli Koso**, **Markku Komonen** sekä **Marjatta Haltia** ja **Sari Scimone**. Markku on perehtynyt erityisesti isälinjatutkimukseen. Äitilinjatutkimusta vasta opettelemme, mutta FF- eli serkkutestit ovat tuttuja meille kaikille.

Yhteistyö on voimaa

Kutsumme kaikki dna-testin tehneet johannekselaisten jälkeläiset liittymään projektiin, jotta pääsisimme perille, mihin klaaniin kuulumme, mitä reittiä esivanhempamme ovat Suomeen ja Johannekseen siirtyneet sekä mitä sukua olemme toisillemme. Varsinkin serkkutestissä osumia on muutama tuhat, mutta usein pystymme tunnistamaan vain muutaman kymmenen. Jakamalla tietomme toisillemme voimme edetä myös omissa tutkimuksissamme. Yhteistyö on voimaa!

Linkki Johannes - St. Johannes -projektiin: <https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>. Valitse oikealta JOIN-painike ja täytä kysytyt tiedot.

Ryhmän jäsenet sitoutuvat kunnioittamaan Suomessa voimassa olevia sukututkimuksen käytännönsäätöjä ja kunnioittamaan toistensa yksityisyyttä.

Tervetuloa mukaan projektiin!

– Ylläpitäjät –

Matka Johanneksen 400-vuotisjuhlaan

(JATKO ETUSIVULTA)

Juhlapäivän antia

Seuraava päivä oli juhlapäivä, ja se aloitettiin aamiaisella hotelli Victoriasa. Sieltä jatkoimme matkaa Kaukjärven so-tilasalueen läpi ja palasimme Karhulan, Koskijärven ja Kaijalan kylien kautta Sovetskiin. Pysähdyimme Summan bunkkerille. Kurkistelimme bunkkerin sisälle ja ihmettelimme valtaviin betonilohkareiden paksuutta. Muistolaatta bunkkerin seinässä oli puhkottu täyteen reikiä. Kirjolan komean rakennuksen portti oli kiinni. Aidan raosta näkyi pihaan tuotuja uusia patsaita. Tämän jälkeen olikin aika lähteä juhlapaikalle Johanneksen keskustaan. Ulkoilmajuhla pidettiin Lokki-hotellin edustalla olevala kentällä. Tällä juhlatkalla olivat mukana ystävyyskuntien edustajat kaupunginjohtaja **Harri Virta** Kaarinasta ja **Jari Jussinmäki** Paimiosta sekä kunnanjohtaja **Esko Poikela** Liedosta. Johannes-Seuran puheenjohtaja **Janne Aso** toimi matkanjohtajana. Isäntänä toimi Sovetskin kaupunginjohtaja **Andrei Nekrasov**. Kentälle oli rakennettu suuri esiintymislava. Lapsille oli monenlaista puuhua ja leikkipaikkaa. Yleisöä oli runsaasti ja ilma oli kaunis, mutta se muuttui myöhemmin koleaan tuuliseksi. Juhlaviirit liehuivat, ja koko komeutta katseli vuonna 1944 kuollut lentäjäsankari **Mihail Sovetskin** kukitettu patsas. Hänen mukaansa on Sovetskin kaupunki saanut nimensä.

Juhlan juontajat kertoivat aluksi Johanneksen historiaa. Se poikkesi siitä, mitä me suomalaiset asioista tiedämme. Esiintyjinä kuultiin ja nähtiin **Cantaliya**-kuoroa ja **Divertisment**-ryhmän vauhdikkaita tansseja. Viihdetaitelija **Vadim Azarkh** lauloi omalla mukaansatempaavalla tavallaan useita lauluja innostaen yleisönkin mukaan. Oli muitakin laulajia, nuoria ja aikuisia. Värikkäissä puvuissa esiintyi naisia tanssien ja laulaen. Ihailtiin nuorten tyttöjen taidokasta akrobatiaa, vanteen pyöritystä ja yksipyöräisellä pyörällä temppuiliua. Lahjoja vaihdettiin ystävyyskuntien ja Sovetskin kaupungin edustajien kesken. Kaarinan kaupunginjohtaja Harri Virta toi lahjana suuren Aalto-maljakon. Liedon kunnanjohtaja Esko Poikela ojensi **Oiva Toikan** lasilinnun ”Sovinon kyyhy”. Johannes-Seuran puheenjohtaja Janne Aso ojensi muistoksi Sovetskin

kaupunginjohtaja Andrei Nekrasoville taulun, jossa sanoin ja kuvin kerrottiin Johanneksen historiaa ja kunnan erityispiirteitä. Pienemmässä taulussa oli sama teksti venäjäksi. Lyhyessä puheessaan Aso totesi meidän kaikkien olevan samaa mieltä siitä, ettei kukaan toivo sotaa, joka ajaisi ihmiset pois asuinsijoiltaan. Lahjoilla muistettiin myös **Boris Tsitikovia** hänen työstään kansainvälisyyden hyväksi ja Ladan johtajatar **Galina Safonovaa**. Kolmen tunnin ajan seurattua ohjelmaa olikin aika siirtyä viluisina Ladan tiloihin juhlahahville. Ladaan tuotiin myös avustustavaraa. Nopeasti ohitimme eteisessä näyttelyyn, johon oli koottu valokuvia mm. keisarillisesta lomanvietosta Virolahdella. Ladan pöydät notkuivat tarjottavasta ja ystävällinen, hymyilevä johtajatar Galina toivotti meidät kaikki tervetulleiksi.

Kiertojoulu Sovetskissa ja Maksлахdessa

Isännät ilmoittivat, että heillä on vielä varattuna meille lyhyt kiertojoulu.

Ensiksi kokoonnuimme ”Pappilan läävän” eteen. Sen seinustaa vasten nojasi Sovetskin vaakuna ja polun molemmiin puolin oli kukkaistutuksia. Tähän toivottiin meidän suomalaistenkin istuttavan kukkia. Tulkkaus asiasta jäi puutteelliseksi. Nyt kapusimme linja-autoon ja ajelimme Sovetskin venesatamaan. Hetken odotteluamme rantaan puksutteli uiva kesämökki. Pääsimme sen sisälle ja kurkistimme saunankin ovesta. Saunan löylyistä oli parhaillaan nauttimassa mies, joka ei meitä säikähtänyt. Tätä uivaa kesämökkiä saa vuokrata. Matka jatkui kohti Koiviston Maksлахden Römpötiin rantaa. Kalanviljelyn uusi pietarilainen omistaja oli pannut paikat kuntoon. Rojut oli korjattu pois ja siisti rakennus oli noussut tilalle. Altaissa viljeltiin mm. forelleja. Tästä rannasta olemme useasti lähteneet Revonsaareen ja Haltiansaareen. Ensi kesänä saamme ehkä sovittua veneasiat omistajan kanssa.

Seuraava kohde oli meille aivan tuntematon entisen Koiviston Maksлахden

Pitkäaikainen ystävä Boris Tsitikov iloitsee saamastaan huomionosoituksesta.

maalaiskunnan alueella sijaitseva Pribylovo. Se sijaitsee Koivistonlahden perukoilla aivan meren rannassa. Rannalla oli tasokas hotelli **Club West**, jossa meille tarjottiin kahvit. Ympäristö tarjoo monenlaisia harrastusmahdollisuuksia. Ilta rupesi jo pimentymään ja oli aika lähteä Viipuriin päivälliselle. Hotellissa ehdimme vain piipahtaa ja nopeasti takaisin autoon. Tie Tervaniemen kärkeen oli kapea ja huonokuntoinen. Tervaniemeen oli avattu uusi ravintola, jonka ensimmäiset asiakkaat olimme. Tervetulomaljan jälkeen alkoi ruokailu, jonka lomassa oli pientä ohjelmaa. Nähtiin mm. video Sovetskista, tosin venäjänkielisenä. Se luvattiin toimittaa Johannes-Seuralle suomenkielisenä. Vadim Azarkh lauloi ja yleisö pyörähteli pari tahtia lattialla. Nostimme maljan Vistamatkojen **Seppo Santalalle**. Hänen pitkäkestoinen, laaja ja monipuolinen työnsä Sovetskin hyväksi jäi meidän kaikkien ihmeeksi kokonaan juhlassa huomioimatta. ”Voi aikoja, voi tapoja”, lausahti aikanaan Cicerokin! Pimeässä illassa saavuimme hotelliin. Uni maittoi viisitoistatuntisen päivän päätteeksi.

Tali-Ihantala

Victoria-hotellin aamiaisen jälkeen jäi aikaa tutustua omatoimisesti Viipuriin. Bussi kuljetti halukkaat pellavakaup-

paan ja taidemuseoon. Kiertelimme tyttäreni kanssa Viipuria ja poikkesimme myös tuttuun kukkakauppaan kauppahallin kupeeseen. Sieltä ostin kauniin ruusukimpun vietäväksi Tali-Ihantalan muistomerkillä. Puolelta päivin kokoonnuimme vielä ruokailemaan Pyöreään Torniin. Kotimatka suuntautui siis ensin Tali-Ihantalan muistomerkillä. Ruusukimpuni kivellä jäi kertomaan kunnioituksesta ja kiitollisuudesta niitä kohtaan, joiden ansiosta saamme elää itsenäisessä, vapaassa isänmaassa. Isäni ja Sepon isä kuuluivat tähän kunnia-kaaseen JR35-joukko-osastoon, jolla oli ratkaiseva merkitys Tali-Ihantalan jatkosodan taistelussa 1944. Matka oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen, ja isännät olivat järjestäneet juhlat vai-voaan säästämättä. Siitä heille suuri kiitos! Toivottavasti yhteistyömme ja ystävyytemme jatkuu suotuisasti edelleenkin. Mikäli lukijan mieltä jäi askarruttamaan, miten vuosiluku 1617 liittyy Johannekseen, niin O. Auteron Johanneksen historiasta sivulta 95 siihen ehkä löytyy selitys. Johanneksesta oli 1617 tullut erityinen rukoushuone-kunta. Olisikohan tämä se tapahtuma, josta sovetiskilaiset ovat laskeneet 400 vuotta eteenpäin?

– Liisa Katajainen –

Johannes 100

Autonomisessa Johanneksessa syntyneitä

Vuonna 1917 Johanneksessa syntyneet pääsivät vielä osallisiksi maamme autonomia-ajan hallinnosta, lukuun ottamatta tietenkin muutamien joulu-kuun viikkojen aikaan syntyneitä. Itse he eivät itsenäistymisen hetkeä huumanneet, vaan kasvoivat tasavallaksi kesällä 1919 julistautuneessa Suomessa. Johannekseen syntyi sinä vuonna 187 lasta, tilaston mukaan liki tasamäärä tyttöjä ja poikia. Osalle elämänviiva jäi hyvin lyhyeksi, sillä useampikin epidemiavaihe tavoitti kodit ja koulut seuraavan vuosikymmenen aikana eikä lääkinnän taso pystynyt niitä vielä hillitsemään. Tälle ikäluokalle sotavuosista tuli pitkä tie, ellei se katkennut kesken taistelujen tai tautien kurimukseen. Monelle rintamakomennus oli jokseenkin suoraa jatkoa asevelvollisuusajalle.

Poimin 1917 syntyneiden joukosta kaksi edustajaa, jotka epätasa-arvoisesti molemmat ovat pojanpoikia. Heistä **Viljo Vyyryläinen** syntyi 29.4. Vaahtolaan työläisperheeseen. Arjen draamaa oli, että isänsä muurari **Arvid** teloitettiin jo Viljon yksivuotispäivän aikoihin ilman sen viralliseempaa oikeuskäsittelyä. Punaorvoksi kutsuttu sai kestää lapsuus- ja nuoruusvuosina monet vaikeudet, mutta niiden johdosta tai niistä huolimatta hänestä tuli itsenäinen harkitseva toimija. Sodan erikoisissa olosuhteissa hän säilytti toimintakykynsä silloin, kun sitä eniten tarvittiin. Teikarinsaaren puolustustaistelusta hänet nimitettiin Mannerheimin ritariksi. Työtehtävissään hän oli tutustunut ammattiyhdistysliikkeen toimiin, nuorena Uraan satamassa ja myöhemmin muurarina Turun seudulla. Hänestä tuli aktiivi, mutta ei massan mukana kulkija. Luottamustoimet ja vastuutehtävät Kaarinan kunnassa kasvoivat moninaisiksi. Sosiaalitoimen alalla hän toimi pisimpään ja käytti neuvottelutaitonsa uudistumisen tueksi. Viljo Vyyryläinen menehtyi 1976.

Oiva Hännisen elämäнкаari alkoi 20.10. Kaijalassa perhepiirissä, jolla oli kokemusta karjataloudesta ja liha-alasta. Suvun osaamiset ohjasivat Oivankin aikaan lihamestarin ja myymälänhoitajan tehtäviin. Tämä tapahtui sotavuosien jälkeen. Jo ennen talvisodan alkua hän

Viljon nuoruuskuva. Kuva: Viljo Vyyryläisen perikunnan arkisto..

Oiva Hänninen. Kuva: Kaisa Rautahoimo.

oli avioitunut ja sotatoimiin kutsutulta jäi Johannekseen puolison lisäksi kahden kuukauden ikäinen tytär. Oiva oli talvisodassa rannikkotykistön joukoissa ankarissa Viipurinlahden taisteluissa ja jatkosodan vuosina panssarijääkärimä Äänilinnassa asti. Taito pitää asiat järjestyksessä johti hänet esikuntatyöhön ja hoitamaan väepelin tehtäviä. Rauhan ajan ensimmäiset työt olivat topparoi-kassa rautateillä, mutta sitten kutsui LSO ja myymälä Perniössä. Oivasta tuli paikallinen vaikuttaja yhdistyksissä, kunnassa ja varsinkin seurakunnassa, jossa hän hoiteli suntionkin roolia eläkepäivinä. Suvun laulun lahjat eivät menneet hukkaan. Satavuotispäivä oli jo siintämässä, kun Oiva Hänninen sai iäisyyskutsun heinäkuussa 2017.

– Hannu Rastas –

Meren viljaa – kulttuurimaisemaa – dramaattisia vaihteita

Merikarjala-seminaari II Karjalatalolla 4.11.2017

Hieno avaus saa jatkoa, ohjelma ohessa. Johannekselaisista FT Pirkko Kanervo pitää esityksen Merikarjalan tapahtumista 1918. Esitysten kaari ulottuu monipuolisesti alueen historiasta evakkovuosiin. Seminaari on maksuton.

10.30 – 10.40	Pyhäinpäivän seminaarin avaus ja Karjalan Liiton tervehdys, kunniapuheenjohtaja Markku Laukkanen	14.30 – 15.00	”Meren viljaa ja miten sitä korjattiin” Jukka Illman, ammattikalastaja
10.40 – 11.00	”Merikarjalainen sävelkulku» Viipurin Soitannollisen Kerhon orkesteri luo tunnelmaa	15.00 – 15.10	”Puuta ja pirtua - vientisatama ja tuontisatama” otteita elokuvasta ”Uuras Viipurin portti maailman merille” Seppo Huunonen, elokuvaohjaaja
11.00 – 11.10	Päivän ohjelman esittely, Matti Lepistö, Wiipuri-Yhdistys ry	15.10 – 15.40	”Miksi merikarjalaisia evakkoja ei asutettu merenrannalle?” Teemu Keskisarja FT
11.10 – 11.40	”Näkökulmia Merikarjalan historiaan, idästä ja lännestä katsottuna” Rainer Knapas, FL	15.40 – 16.00	”Merikarjalan kulttuuritutkimuksesta” Pekka Suutari, Kulttuuritutkimuksen professori, Karjalan tutkimuslaitos, Itä-Karjalan yliopisto, Joensuu
11.40 – 12.10	”Mitä se oli meininki Merikarjalassa?” Martti Kosonen, FL	16.00 – 16.20	Päätöskeskustelu; kysymyksiä ja vastauksia, puh.joht. Pekka Suutari
12.10 – 12.40	”Merikarjala 1918” Pirkko Kanervo, FT	16.20 – 16.30	Seminaarin päätössanat, Pertti Joenpolvi, Wiipuri-Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja
12.40 – 13.00	”Kysymyksiä ja vastauksia kuulijoilta” pj Matti Lepistö, Wiipuri-Yhdistys ry		”Karjalaisten laulu” yhteislauluna
13.00 – 14.00	Lounastauko		
14.00 – 14.30	”Viipurinlahden kulttuurimaisema” Pentti Paavolainen, dosentti		

Merikarjalaisuus ponnisti eteenpäin

Kotkan seminaaripäivä syyskuussa avasi uuden lehden Merikarjalan tunnistamisessa ja sen elämänpiirin tuntemisessa. Salin täysi eli noin 200 osallistujan joukko sai monimuotoisen tietoisuuden ja kulttuuriherätyksen alueen vaihteisiin. Kaksi kaupunkia nousi esiin vahvoina keskuksina: Viipuri sekä Pietari, jonka sijainti ja suuruus on tuonut alueelle ratkaisevia elementtejä vuosisatojen ajan. Kiehtovana vastapainona toimi kurkistus itäiselle Suomenlahdelle ulkosaarien omaleimaiseen maailmaan. Elävää kuvaa, elävää musiikkia, elävää keskustelua – siitä seminaaripäivä oli rakennettu.

Kuvassa vasemmalta emeritusprofessori Yrjö Kaukiainen, seminaaria isännöinyt Seppo Huunonen ja professori Matria Lähteenmäki Joensuun yliopistosta. Professorit edustavat merikarjalaisuuden parhaita akateemista tietämystä ja heidän toivotaan olevan mukana mahdollisesti alkavassa tutkimushankkeessa. Taustalla Yrjö Lohkon saaristolaismaalauksia. Kuva: Tarja Autio.

Trångsund jazz-band jatkoi uuraalaista soittoperinnettä - samanniminen yhtye soitteli Uuraassa aikanaan. Triossa Vellamossa musisoivat: Juhani Reponen (baritonsax), Tapani Ukkola (piano) ja Jose Liikanen (bass). Joku yleisöstä ehdotti, että tästä lähtien kaikki seminaarit pitää aloittaa jazzin soitolla. Kuva: Tarja Autio.

Juurihoitoa Vellamossa

Istuin Kotkan, kotikaupunkini, Merimuseo Vellamon auditoriossa syvästi liikuttuneena. Ihan tipalla oli, ettei ollut ”tippa linssissä”. Kerron teille, miksi näin kävi.

Isäni, suurenmoinen isä, ei koskaan puhunut mitään taustastaan. Ei lapsuuskodistaan, nuoruudestaan tai sotakokemuksistaan. Yhtään ainutta esinettä tai valokuvaa ei meillä ollut noista vuosista. Isäni syntyi Johanneksessa 1916, osallistui molempiin sotiin; kantakortin mukaan 6.10.39- 31.5.40 ja 10.6.41-14.11.44. Asevelvollisuus, 440 vrk, oli päättynyt huhtikuussa 39 ja sotien välisen ajan hän oli rajamiehenä.

Johanneslaiset asutettiin sodan jälkeen Turun seudulle. Sinne ei isäni koskaan muuttanut - olihan hän tavannut äitini, Virolahdella palveluksen lepotauolla. Isän sotavuosista sain kuoleman jälkeen löytäneistä kalentereista ja Kansallisarkistosta tilatusta kantakortin jäljennöksestä kullannarvoisia tie-

toja. Olimme suhteellisen vähävarainen perhe, eikä matkustelu ja siten kyläily ollut yleistä. Muistan, että kerran, ehkäpä 60 vuotta sitten kävimme jollain tädillä tai sedällä Kaarinassa. Samoin ehkä muutamia vuosikymmeniä sitten jokunen serkku kävi meillä. Siinä oli minun isän puolen sukujuhlani. Eräänä päivänä, tämän vuoden keväällä, osuin johanneslaisten internetsivuille. Siltä istumalta hain tietoja serkuista, niistä parista joiden nimet muistin. Sovittiin tapaaminen Johannesjuhliin Riitta-serkun ja Airi-serkun kanssa. Outoa oli tavata serkut: ihan vieraat ja kuitenkin jollain tavalla tutut.

Juhlien aikaan vaihdon muutaman sanan Hannu Rastaan kanssa. Hän otti yhteyttä, kun seminaaria valmisteltiin tänne Kotkaan. Sovittiin, että kirjoitan johannekselaisena ja kotkalaisenaikin mietteitä Merikarjalasta ja omasta suhteestani siihen. Yhteistä kaikille Merikarjalan pitäjille oli meri, meren-

Isä oli Ludvig Kukkonen, äiti Paatiosta Helinä Sorvali ”Kouvulan Helka”.

kulku, merelliset elinkeinot, kalastus ja veneenrakennus. Kotiseutuseurojen edustajat kertoivat seminaarissa kukin oman pitäjänsä erityispiirteistä. Terijoen kesäasukkaat, Johanneksen teollisuus, Uuraan satamat, Viipurin kaupungit ja koulut – kaikkea värikästä historiaa.

Anna Kortelainen kertoi kasvikuttaani liittyvistä tutkimuksista. Miten alueen kasvillisuus on saanut vaikutteita niin maailman ääristä laivojen parolasteissa kuin idästä sotaväen mukana, venäläisvaikutteista. Ja sitä, miten siemenet säilyivät, muuntuvat ja taas leviävät niin itään kuin länteen. Aloin ajatella esitystä kuunnellessani kasvikkunnan olevan syvän vertauskuvallista meihin merikarjalaisiin. Meissä on vaikutteita niin idästä kuin lännestä, mutta asumme missä vain, niin juuremme ovat Johanneksessa.

Tulin kotiin ja levitin pöydälle Johanneksen kartan. Hain ensin silmilläni, sitten sormella Kukkolan kylän, silittelin yhtä taloa - täällä, täällä minun juureni ovat.

Juurillaan Katri Espo

Timo Väntsi, taiteilija

Syntynyt 1966. Nukketeatteritaiteilija, teatteriohjaaja. Koulutus: Kankaanpään Taidekoulu 1993, Turun AMK Taideakatemian nukketeatterilinja 2003.

Toiminut näyttelijänä ja nukettajana suomalaisissa teattereissa, freelancer käsikirjoittaja-ohjaajana ja esiintyjänä, läänintaiteilijana 2007-2009, TEHDAS Teatterin taiteellisena johtajana 2012 alkaen. Lisäksi työskennellyt toimittajana 1990-luvulla.

Kuvataiteen puolella merkittävin työ ollut Suvannot -sarjakuvateosten kokonaisuus. Näyttelypaikat mm. Mäntän kuvataideviikot, Nuorten näyttely, Joella-Galleria, MUU-Galleria.

Timo Väntsi ohjasi viime kesänä merikeskus Forum Marinumiin Turun teollisesta historiasta kertovan musiikkinäytelmän Aurajoella. (Kuva: Jussi Virkkumaa)

Kerro lapsuudenperheestäsi ja -kodistasi.

Olen pohjalais-karjalainen sekoitus, joka on kasvanut varsinaissuomalaisessa ilmastossa. Isäni **Paavo** toimi työvuosi-naan pappina Porissa, Turussa, Sauvossa ja Kaarinassa. Äitini **Eeva-Liisa** (o.s. **Kivistö**) on sairaanhoitaja, ja kotoisin Etelä-Pohjanmaalta. Jalasjärvi oli pohjalaisten isovanhempieni kotipaikka. Jos pitää sanoa olevansa jostain kotoisin, niin sanon olevani Sauvosta. Toinen elämäni rakas paikkakunta on kesämökkikuntamme Kustavi.

Pikkusiskoni ja lapsuuteni paras leikkikaveri **Eeva-Leena** on syntynyt pari vuotta minun jälkeeni (1968). Seuraavat sisaruksistani ovat syntyneet reilusti myöhemmin, **Hanna-Mari** 1979 ja **Tapio** 1980. En muista lapsuudestani oloa ”Mulla on tylsää”. Keksin vanhasa pappilassa aina tekemistä, vaikka ei minulla mitään hirveän isoa kaverilaumaa ollut.

Nykyperheeseeni kuuluu aviopuolisoni **Jani Karjalainen**, joka palvelee risteilymatkustajia Siljalla. Hänellä sattuu olemaan äidin isän puolelta myös yksi haara Johanneksessa Saalin suvussa.

Onko lapsuudestasi jäänyt joku tietty johannekselaistaustainen henkilö erityisesti mieleen?

Tavallaan ensimmäisiä johannekselaisia kohtaamisia oli isäni isoäiti **Vilhelmiina Tikka**, joka hoiti minua, kun olin alta

Eeva-Leenan kanssa Toinin luona kylässä.

Kerro jokin muisto isäsi puolen isovanhemmistasi Eimi (o.s. Tikka) ja Kauko Väntsistä.

Isovanhempani asuivat Kaarinan Yli-Lemussa. Tunnelma ”Lemun mummilassa” oli aina lämmin ja leppoisa. Tämä talo, edelleen ”Harjun talo”, on nykyään veljeni Tapion perheellä, ja pystyn aistimaan vieläkin samaa tunnelmaa siellä käydessäni, vaikka asukkaat ja meno on eri.

Kun me lapset olimme mummilassa, Eimi-mummi keitti aina riisipuuroa ja paistoi lettuja, sirotti sokeria väliin ja leikkasi lettupinkan neljään osaan. Hän oli vähän murehtivainen maailman menosta. ”Kun ei koskaa enää tarttis kenenkää nähhä sottaa”, oli hänen tapana usein sanoa. Ja toisaalta: ”Meil on kaik on nyt hyvin.”

Naureskelevainen tarinaniskijä Kauko-pappa oli jossain vaiheessa Hellaksen karkkitehtaassa töissä yövähä. Karkkia oli aina jossain kaapin perällä, ja sehän passasi meille lapsille.

Mummilan nurkkiin syntyi kissanpentuja aina keväällä, mutta jonnekin ne useimmiten katosivat. Kauko-pappa kertoi vievänsä ne Hellakselle, jossa ne söivät suklaata onnellisina. Kyllä niiden kelpasi! Vasta aikuisena asia muistui uudestaan mieleeni ja hoksasin: taisi Kauko-pappa vähän kaunistella lapsille kissanpentujen kohtaloa.

Kauko-pappa kertoili aina iloista ja hupsuista sattumuksista. Sota-ajan jälkeinen ankeuskin kääriytyi Kaukopapan muisteluissa jotenkin hupaisaan pakkaukseen. Karjalaan ei kaihoiltu, ei ainakaan lasten kuullen.

Osa sukumme tarinoista ei liity välttämättä Karjalaan, vaan siihen aikaan, kun tultiin Varsinais-Suomeen ja aloiteltiin eloa täällä. Isäni on ansiokkaasti hoitanut niiden vaiheiden kokoamista paperille asti. Hän myös kertoo näitä tapauksia nyt lapsenlapsilleen, seuraavalle polvelle, joka kuuntelee niitä silmät ymmyrkäsinä.

Mitä isäsi puolelta tuleva karjalaisuus itsellesi merkitsee?

Tarinoita, asennetta maailmaan, elämään ja muihin ihmisiin. Kertomuksia siitä, mitä joskus oli jossain. Karjalaisuus on myös huumorin lähde. Muutaman johannekselaisten ystäväni kanssa meillä on vitsinä eräänlainen ”Johannes-klubi”, kun me satumme tapaamaan.

Sukumme ja monien muiden sukujen kokema tragedia myös liikuttaa ja koskettaa minua, vanhemmiten yhä enemmän. Lähtemisen tuskaa ei ole, ainakaan meidän suvussamme, ihan täysimittaisesti koskaan avattukaan. Jutut kääntyivät ja kääntyvät useimmiten niihin mukaviin juttuihin, ja ehkä parempi niin. Suomalainen Karjala on

Eimi Väntsin äiti Vilhelmiina Tikka hoiti seitsemänkymppisenä pientä Timoa Porissa. Vuonna 1968 ”vanhan mummon” syliin pääsi myös pikkusisko Eeva-Leena. (Kuva Väntsien perhealbumi).

Eimi ja Kauko Väntsin (edessä keskellä) lapset kesällä 1976: Paavo (takarivissä vas.), Arja, Kari, eturivissä vas. Eira (Hansson) ja eturivissä oikealla Tuulikki. (Kuva Väntsien perhealbumi)

mennyttä, enkä koe, että Karjala pitäisi takaisin saada. Eurooppa on täynnä ”karjaloita”, ja näiden rajojen liikuttelu tarkoittaisi aikamoista katastrofia koko maailmalle.

Mitä arvoja karjalaisuus tuo sinulle mieleen?

Molempien sukuhaarojeni kautta minut on kasvatettu toisten ihmisten kunnioitukseen, kulttuurin arvostukseen ja innostettu luovuuteen ja vastuunkantoon. Karjalaista on varmaankin se, että ollaan kiinnostuneita menneistä polvista ja heidän työstään ja elämästään. Äkkilähtö aiheutti tarpeen jatkaa perintöä eteenpäin. Karjalaisuus on tiettyjä sanontoja ja puheen nuottia. Itse kyllä kasvoin länsimurteiden sujuvaksi käyttäjäksi, mutta karjalan murre oli uinut korveni sisään jo lapsuudesta. Perheessämme käytettiin sanoja, joita ei kukaan luokkakaveri Sauvossa käyttänyt.

Mikä on karjalaisinta omissa luonteenpiirteissäsi?

Kiinnostus ihmisiin, jutustelun halu,

halu pärjätä sosiaalisissa tilanteissa, kenties tunteellisuus. Väntsit eivät varmaankaan olleet Kannaksen kalkattavinta sukua. Olemme jutustelevaa ja leppoisa sakkia, mutta silmitön uteliaisuus ja toisten asioihin tunkeutuminen ei kuulu sukumme kommunikointitapoihin. Toisaalta taas Kauhajokinen isoisoisäni oli kuulemma ihan mahdollon suupaltti, jonka kylilläkäynti venyi, kun piti jokaisen kanssa puhella. Se siis heimokliseistä!

Kuaille matkojasi Johannekseen.

Olen käynyt Johanneksessa ensimmäisen kerran vuonna 1990. Mukana oli silloin Kauko-pappa, isäni Paavo ja 10-vuotias pikkusiskoni Hanna-Mari. Reissu oli kiinnostava ja avartava, ja olihan siinä jotain hyvin sykhädyttävää käydä Kajalan kylässä, Rokkalanjoen varressa Harjun talon tontilla, jossa isäni syntynyt. Jutut ja tarinat saivat oikeat paikat ja mittasuhteet. Toisaalta myös jokin romuttui. Eihän Karjala ollut yhtään sellainen kuin oli kuullut. Aika paljon piti edelleen kuvitella.

Seuraavan kerran olin sukuseuran matkalla Johanneksessa ja Viipurissa vasta kesällä 2015. Etenkin Viipurissa oli tapahtunut iso muutos aiempaan verrattuna: eteenpäin menevä tunnelma ja paljon nuoria perheitä.

Olen iloinen, että tuli tehtyä reissu jo silloin, kun isoisäni Kauko oli mukana. Silloin parikymppiselle minulle alkoi valjeta konkreettisesti, että leppoisten Karjala-juttujen takana oli hirveän iso haava, joka ei ollut kasvanut umpeen. Bussikyydissä oli vielä siihen aikaan paljon niitä, jotka olivat olleet aikuisia nuoria ihmisiä, kun Karjalasta lähdettiin.

1990-luvulla olin isoenoni Sulo Tikan kanssa työryhmässä, joka kokosi kirjaa Tikkalasta. ”Muistojen Tikkala” -kirjaan annoin ammattiapua tekstin kokoamiseen. Tämä Eimi-mummin kotitantere Tikkala on vielä näkemättä. Se kiehtoisi, vaikka on ilmeisesti täyttä metsikköä nykyään.

Osallistutko Väntsien suku-seuran toimintaan?

Olen jäsen ja käynyt muutamissa kokouksissa. Ne ovat mielenkiintoisia tapauksia ja omalla tavallaan täydentävät tätä kokokuvaa itsestäni ja suvustani.

Erittäin hyvä ystäväni paroni von Münchhausen on Timo Väntsin ja muusikko Kari Mäkirannan hulvaton nukketheaterishow aikuisille kuuluisasta luikurin laskettelijasta (Kuva Jussi Virkkumaa).

On myös kiva tavata vähän kaukai-sempaa sukua. Viime kokouksessa sain pienen mieluisan luottamustehtävänkin, kun minusta tuli seuran toiminnan-tarkastaja.

Millä nuoret ihmiset saisi mie-lestäsi kasvamaan karjalaisuuteen, kiinnostumaan juuristaan?

Kertomalla tarinoita menneistä pol-vista ja tapahtumista, pitämällä omas-sa suvussa esillä karjalaisia perinteitä, viemällä nuoria Karjala-juhliin, opet-tamalla omia taitoja eteenpäin. Väkinen karjalaisuusintoa ei voi kellekään pum-pata. Ehkä pitää hyväksyä, että jossain vaiheessa elämää nuorta ihmistä eivät esi-isien touhut kamalasti sykähdytä. Mutta jos lapsena on jo saanut jonkun idun, vaikka kokenut isovanhempien kanssa matkan Kannakselle, niin ken-ties pienen välivaiheen jälkeen sitten aikuisempana voi käynnistyä isompi kiinnostus karjalaisuuteen.

Isäsi on tehnyt pitkän pappis-uran ja on tottunut puhumaan ja esiintymään. Teistä lapsista tuli luovan ammatin harjoitta-jia. Mikä sinut suuntasi teatteri-alalle?

Minä olen koukannut kuvataiteen kautta teatterialalle ja tarkemmin vielä nukke-teatteriin. Eeva-Leena on pianonsoi-tonopettaja ja kanttori, Hanna-Mari puutarhuri ja Tapio teatteri-ilmaisun-ohjaaja. Ei meitä ole koskaan patistettu uravalinnoissamme.

Itselläni en ole nähnyt oikeastaan koskaan muuta vaihtoehtoa kuin tehdä taidetta tavalla tai toiselle. Nyt viisi-kymppisenä uskon tekeväni näitä oppi-miani asioita lopun ikääni, mutta mistä sen tietää, vaikka vielä keksisin jotain muutakin.

Mikä sai valitsemaan erityis-alaksesi juuri nukketheaterin?

Näin nukketheaterin sivuavan mielen-kiintoisella tavalla sekä kuvataiteita että teatteria, kahta lajia, joiden kesken olen pomppinut aikuisikäni. Sain jonkinas-teisen ”nukketheateriherätyksen”, minkä jälkeen sen tarjoamat loputtomat ilmai-sukeinot rupesivat kiinnostamaan ja kiinnostavat edelleen.

Mitkä ovat itsellesi merkit-tävimmät ammatilliset saavu-tukset?

Toimin läänintaiteilijana 2007-2009 ja edelleen teatterinjohtajana TEHDAS Teatterissa 2012 alkaen. Ne taitavat olla ne työt, jotka ovat jättäneet isoimmat jäljet toistaiseksi.

Mikä on ikimuistoinen projekti / esitys / ohjaus tms., jossa olet ollut mukana?

Taiteellisista projekteista ehdottomasti ”John-Eleanor”. Keskiajalla eläneestä ristiinpukeutujasta kertova kiertue-esi-tyksemme taitaa olla jo nyt iso muistojen aarrea. Sen ensi-ilta oli vuonna 2011, ja keikkailemme sillä edelleen. Olemme olleet sen kanssa USA:ssa, Italiassa, Englannissa ja Ranskassa. Mutta myös Teatteri Kantanäyn kabareet ovat olleet hulttomia ja opettaneet paljon. Sauvon

Kesäteatteriin tekemäni ohjaukseni ovat myös hyvin rakkaita.

Toimit Tehdas Teatterin taiteellisena johtajana kuluvan vuoden loppuun asti. Miltä työurasi näyttää lähi-vuosina ja millaisia projekteja on suunnitteilla?

Sain vuodelle 2018 taiteilija-apurahan Taiteen edistämiskeskukselta eli työstän lähiaikoina erilaisia projekteja: omia soolotöitä, yksi oopperaprojektikin, nukketatteria aikuisille ja lapsille. Suunnitteilla on ollut pitkään myös yksi karjalaisuuteenkin liittyvä nukketeat-teriprojekti, joka toivottavasti näkee päivänvalon lähivuosina.

Missä kaikkialla työsi jälkeä voidaan nähdä tänä syksynä?

Syksyllä esiinnyn Turun kaupungin-teatterissa nukketatteriproduktiossa ”Prinsessa Hamlet” sekä keikkailen esi-tyksilläni ”John-Eleanor”, ”Erittäin hyvä ystäväni paroni von Münchhausen” ja käsinukkeversioilla ”Alastalon salissa”.

Mitä kuuluu Suvannoille?

Suvannot oli ja on megalomaaninen sar-jakuvaprojekti, joka alkoi lopputyöstäni Kankaanpään Taidekoulusta. Suvannon perheen elämää seurataan siinä arjessa ja juhlassa isoissa sarjakuvatapeteissa. Suvannot on nonstop-tajunnanvirtaa sarjakuvana ja mielenkiintoista ajan-kuvaa. Nyt en ole piirtänyt Suvantoja viiteen vuoteen, mutta olisi kiva möyhiä sitäkin osastoa vielä. Viimeksi niitä on ollut näytteillä vuonna 2012.

Mikä on omassa elämässäsi tärkeää tällä hetkellä?

Koen eläväni aika mukavaa elämän-vaihetta (51 v). En ole nuori, mutta en kamalan vanhakaan vielä. Elämässäni on ihmisiä puolivuotiaista kahdeksan-kymppisiin, ja ihana parisuhde. Jos nyt vielä saisin käyttää minulle annettuja ammattitaitoja parhaalla mahdollisella tavalla ihmisten iloksi, niin hienoaahan se olisi.

Mitä harrastat?

Moni ”harrastukseksi” tulkittava toi-mintani liittyy tavalla tai toisella työ-höni, mutta nämä eivät liity: mökkeily, veneily, kuntoilu (ainakin pyräyksittäin) ja undulaatit.

Mitä terveisiä / toiveita haluaisit lähettää Johannes-Seuralle? Entä minkälainen sisältö saisi sinut kiinnostumaan pitäjälehti Johannekselaisesta?

Johannes-Seura tekee hienoa työtä. Jatkakaa edelleen. Menneiden asioiden esiin tuominen on minusta kiinnos-tavaa, mutta myös meitä jälkipolvien edustajia on ihan hyvä tuoda esiin: mitä heille kuuluu ja millaisia sukupolvia on varttunut niistä, jotka aikanaan lähtivät Karjalasta. Rehelliä ja avointa keskus-telua karjalaisuudesta tietysti kannattaa käydä, ja sitä varmaan käydäänkin.

Haastattelukysymykset:
– Sari Scimone –

Menneisyyden palapeli

Stella Stenroos

Jaakko Stenroos

Eva Stenroos (Puhakka)

Eva Puhakka (Lenkkeri)

Helena Lenkkeri (Uski)

Stella Stenroos on kotoisin Helsingistä ja asuu nykyisin Irlannissa. Stellalla on isänsä puolelta johannekselaisia juuria: Isänpuoleiset isovanhempani asuivat Imatralla, missä vietin paljon aikaa lapsena. Muistan usein plaranneeni Eva-mummon kanssa vanhoja valo-kuva-albumeja, missä varhaisimmat kuvat olivat hänen nuoruudestaan, ar-violt 20-luvun loppupuoliskolta. Nyt vanhempana olen tajunnut, että kuvia oli oikeastaan yllättävän paljon siihen nähden, ettei valokuvauus ollut tuolloin niin jokapäiväinen asia kuin joitakin vuosikymmeniä myöhemmin.

Kuvissa oli enimmäkseen lähisuku-laisia ja hiukan myöhemmissä kuvissa sitten tuttavikiin sekä satunnaisia pa-lasia sen ajan arkea, asuinrakennuksia, pihaja ja puutarhoja - joitakin lemmik-kieläimiäkin.

Aina kuvia plaratessamme mummo kertoi, ketä kuvissa oli sekä kaikenlaisia kyseisiin ihmisiin liittyviä muistoja ja havaintoja. Kyllä nykyisin harmittaa, ettei silloin lapsena tullut tallennettua asioita tarkemmin muistiin! Albumeissa nimittäin ei ole mitään kuvatekstejä tai muita merkintöjä, eli mummo vei muistot mennessään, kun kuoli 90-lu-vun alussa. Vain albumit kuvineen ovat jäljellä.

Albumit olivat **Jaakko**-isälläni, joka kuoli Imatralla vuonna 2008. Kun muu-tamaa vuotta myöhemmin kävin tyh-jentämässä hänen asuntonsa myyntiä varten, toin vanhat albumit mukani Irlantiin. Otin niistä joitakin kuvia ja päädyin vuonna 2013 googlettamaan, löytyisikö mummon vanhemmista ja muista sukulaisista jo tietoja netitse - olin joskus aiemmin kokeillut, mutta vielä silloin ei löytynyt tietoja, muis-taakseni jonkin tietosuojaan liittyvän sadan vuoden aikarajan takia.

Tuolla toisella yrityksellä onnisti, ja löysinkin paljon enemmän tietoja kuin olin osannut edes toivoa! Oli hyvin kou-kuttavaa seurata omaa sukuhistoriaa taaksepäin - varsinkin kun se oli nyt niin helppoa, kiitos netitse löytyvän ilmai-sen tietokannan. Voin kuvitella, miten iso työ on ollut kirjata niitä merkintöjä tietokantaan alkuperäisistä kirkonkir-joista, vaihtelevin kielin, kirjoitusasuin ja käsialoin...

Naputtelin löytyneitä tietoja silloiseen blogiini (joka on sittemmin muutta-nut toiseen osoitteeseen) löytääkseni ne myöhemmin itse helpommin. Ei tullut silloin edes mieleen, että sitä kautta saat-taisi löytyä kaukaisempia sukulaisiakin, mutta se on ollut ihan mukava yllätys, varsinkin kun oma ns. ydinsukuni on pieni. Olen kahden ainoan lapsen aino-a lapsi, eli minulla ei ole sisaruksia, serkkuja, tätejä, setiä tai enoja. Kaikki isovanhemmatkin ovat jo kuolleet, samoin biologinen isäni.

Aloin netitse löytyneiden tietojen perusteella katsella niitä vanhoja valo-kuviakin uusin silmin ja ilokseni pystyin päättämään joidenkin kuvissa olleiden ihmisten henkilöllisyyden. Päätelmiä on sittemmin vahvistanut kaukaisempi sukulainen, joka on tunnistanut myös itselleen läheisempiä sukulaisia samoista kuvista. Ihana menneisyyden palapeli! Yksi kiehtovimmista esivanhemmis-tani on **Helena Uski** (joka myöhem-min lienee vaihtanut sukunimensä **Lenkkeriksi**, avioliiton myötä).

Hän oli isäni äidin äidin äiti, josta on vanhassa albumissa ainakin kaksi va-lokuvaa. Olin nähnyt kuvat moneen kertaan aiemmin, mutta ne ovat pieniä, joten en ollut huomannut niin monia yk-sityiskohtia, ennen kuin otin itse niistä kuvia ja tarkastelin niitä huomattavasti suuremmassa koossa tietokoneen ruu-dulla. Siinä vaiheessa huomasin, että isoäitini isoäiti näytti kovin tutulta - jos en meikkaa ja siristelen auringossa silmiäni, olen aivan saman näköinen! Sama otsa, sama hiusraja, sama kevyt pään kallistus sivulle, samat kulmat ja silmät... Hänellä oli hiukan isompi nenä ja leuka, ja ehkä (kuvassa) vanhemman iän takia ohuimmat huulet, mutta muu-ten olemme kyllä selvästi samaa sukua.

Innostuin sitten tutkimaan myös muita kuvia ja havaitsin, että ainakin nuo kulmat ovat periytyneet meille jo-kaiselle - keräsin itselleni kuvakoosteen,

sisaruksia ja serkuksia). Kuvia on siis mahdollisesti otettu muistoksi, kun su-kua on ollut paikalla tavallista enemmän. Voin vain arvailla, oliko mahdollisesti jonkun pyöreä syntymäpäivä vai oliko sukua kokoontunut tapaamaan toisiaan ihan muuten vain – kuvissa oli ainakin yksi pieni lapsi, joka saattaa myös olla yksi mahdollinen vierailun aihe. Kuvien nuoret aikuiset kuitenkin vaikuttavat olemuksen ja pukeutumisen perusteel-la kaupunkilaistuneilta eli ehkä olivat ”mummon luona” vierailulla. Pääsisipä kurkistamaan aikamatkailun avulla!

Olemme jokseenkin saman näköi-siä esiäidin kanssa, mutta muuten elä-mämme on ollut hyvin erilaista. Helena Uski (kastemerkinän perusteella **Lena**, mutta sittemmin aina **Helena**) syntyi syksyllä 1839 Rokkalassa, meni keväällä 1858 naimisiin ja sai vuosina 1860 - 1876 kuusi lasta (kaksi poikaa ja neljä tytärtä),

Helena Antintytär Lenkkeri o.s. Uski (1839-1931).

jossa on viisi sukupolvea samoin kulmin. Vain omasta mummostani en onnistu-nut tuohon koosteeseen löytämään pa-rasta mahdollista siristelykuvaa, mutta tiedän sellaisia olevan olemassa. Ne kuva-albumit ovat tällä hetkellä muut-tolaatikossa edellisen kotini ullakolla, mutta ehtinen taas joskus tutkia niitä tarkemmin.

Katson isoisoisoäitini kuvaa, missä hän istuu kivellä pellon laidalla. Pitkä hame, pitkä valkoinen esiliina, jonka helmaan on kauniisti kirjailtu kukka-sia... Valkoinen tai hyvin vaalea pella-vapaita, päässä valkoinen huivi, joka saattaa sekin tukevan solmun perus-teella olla pellavaa. Harteilla jokin tum-mempi, virkatulta vaikuttava, puolipitkä viitta. Kengät ovat jääneet nurmikon ja hameenhelman taakse piiloon. Aurinko paistaa saaden hänet siristämään silmiä. Muuten hänen ilmeensä ja olemuksensa on hyvin rauhallinen, kädet lepäävät polvilla päällekkäin.

Mietin, millaisessa tilanteessa kuva on otettu. Muistelen albumissa olleen muita kuvia, joiden perusteella paikalla oli nuorempia sukulaisia (keskenään

joista toiseksi nuorin, **Eva Kristina**, oli mummoni äiti. Helena kuoli keväällä 1931, 91-vuotiaana.

Itse synnyin syksyllä 1971 Helsingissä enkä ole ainakaan toistaiseksi päätenyt edes naimisiin – olen kyllä ollut kolme kertaa kihloissa (kaksi ensimmäistä kertaa saman ihmisen kanssa), mutta olen sitten aina poistunut tilanteesta eli taidan olla hiukan sitoutumiskam-moinen. Myös jälkikasvu on jäänyt melkein-kategoriaan, mutta onneksi kissat on keksitty!

Helena vaikuttaa viettäneen koko ikänsä hyvin pienellä alueella, enkä mi-näkään ole matkailut Euroopan rajojen ulkopuolelle, mutta muutin alkuvuodes-ta 1997 pysyvästi Irlantiin. Asuin ensin reilut pari vuotta Galwayssa, sitten 15 vuotta Brayssa ja nykyisin Drumreessa. Irlanti on minulle koti - Suomi ei ollut, vaikka sukujuureni ovatkin siellä.

– Stella Stenroos –

Blogi:
<http://stellovuodattaa.blogspot.com>

Kolme sukupolvea Torkkelin puistossa kesällä 1990: Kauko Väntsi (oik.), Paavo Väntsi ja Hanna-Mari Väntsi (kuva Timo Väntsi).

JOHANNES-SEURAN PERINTEINEN TALVIRISTEILY: TURKU – TUKHOLMA – TURKU

Ms Silja Galaxy sunnuntai 28.1.– maanantai 29.1.2018

Kuva:
www.tallink.com/
galaxy

Risteilyn hinta: 66 €/hlö 2 hengen A-hytti, 79 €/hlö 1 hengen A-hytti,
66 €/hlö 1 hengen B-hytti, 104 €/hlö DeLuxe-hytti

Hintaan sisältyy:

Tervetulomalja – Meriaamiainen – Yhteinen tilaisuus – Merilounas – Pullakahvit

Ohjelmassa mm. professori emeritus Paavo Okko luennoi ja alustaa keskustelun aiheena ”Karjalaan jääneen omaisuuden korvaaminen”.

Ilmoittautumiset ja maksu 13.1.2018 mennessä

Maksu Johannes-Seuran tilille TOP Kaarina IBAN: FI87 5710 8350 4278 97
BIC: OKOYFIHH. Merkitse viestikenttään maksamiesi osallistujien nimet.

Ilmoittautumiset:

Raija Kärpijoki puh. 050-4907355, e-mail: raija.karpijoki@gmail.com

Sari Auvainen e-mail: sariauvainen@hotmail.fi

Pekka Teräväinen puh. 0400-432668, e-mail: pekka.teravainen@pp.inet.fi

Lähtö risteilylle sunnuntaina 28.1.2018 klo 20.15 Ms Silja Galaxy.
Kokoontuminen Tallink Siljan terminaaliin viimeistään klo 19.30.
Risteilyohjelma ja oma ohjelma jaetaan terminaalissa. Paluu Turkuun on klo 19.15 29.1.2018.

TERVETULOA!

Johannes-Seura ry • Ohjelmatoimikunta

Hörköt 100-vuotiaassa Suomessa

Hörkön sukuseurojen ohjelmallinen juhla
lauantaina 25.11.2017 klo 13.00.

Wanha Primadonna, Luodontie 4 Piikkiö. Osallistumismaksu 25€ (kevyt lounas ja kahvi).
Ilmoittautuminen 15.11.2017 mennessä (ilmoita myös mahdollinen erityisruokavalio):
eira.k.laiho@gmail.com tai puh 040 5129 135 • reijo.horkko@hotmail.fi tai puh 040 4191 556.

Tervetuloa. Eira Laiho • Reijo Hörkkö

Littoisten Karjalaiset ry

Syyskokous sunnuntaina 29.10. klo 13.00 alkaen Ruskolla Ritva ja Seppo Santasella,
Paaskalliontie 3 a 2. Kokouksen jälkeen vietämme tupailtaa.

Tervetuloa! – Hallitus –

Syystapaaminen/Hapanlohkojuhla

Lauantaina 21.10.2017 kello 13.00 Ravintola Konstan Möljässä, Hietalahdenkatu 14,
Helsinki. Tarjolla hapanlohkoa ja kahvit. Ilmoittautuminen ennakkoon Terttu Kaalikoski-
Mattilalle puh. 040 5844 136.

Kaikki saaristolaiset tervetuloa!

– Uuras-Kilta ry –

Vahtola-Rokkala-Riionsaari -syystapaaminen

lauantaina 21.10-17 Littoisten monitoimitalolla (Tallakatu 2 Littoinen) klo 13 alkaen.

Tervetuloa tarinoimaan!

Pihlajanmarjaleipäohje:

Lähde: Viipurin Sanomat 8.1.1918

Tänä syksynä pihlajat ovat punaisenaan marjoja, jotka ovat todellinen terveyspommi. C-vitamiinin ja flavonoidien lisäksi pihlajanmarjat sisältävät runsaasti beetakaroteenia, kalsiumia ja magnesiumia. Maultaan marjat ovat kirpeitä, joka miedontuu yöpakkasten tai hetkellisenkin pakastamisen jälkeen. Maku pehmenee myös jonkin toisen marjan tai hedelmän kaverina, esim. omenan kanssa niitä voidaan käyttää hilloihin, hyytelöihin ja mehuihin. Pihlajanmarjoja voi vaikka leipoa leipään, kuten Viipurin Sanomissa 8.1.1918 julkaistu valmistusohje kertoo:

1 litra pihlajanmarjoja • 1 kilo ruisjauhoja • ½ litraa sahtia
Hiivaa • Vähän sokeria tai siirappia
Pihlajanmarjat survotaan hienoiksi.

Niihin lisätään sahti, siirappi, kohotettu hiiva ja ruisjauhot, jotka vähitellen hämmennetään seokseen. Taikina alustetaan hyvin. Kun se on hyvästi kohonnut, leivotaan siitä pyöreitä kakkuja, jotka uudelleen kohonneina paistetaan kypsiksi kuumassa uunissa. Muistuttaa paljon maustettua hapanimelä leipää. Erinomaisen hyvää. Säilyy pitkät ajat tuoreena.

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585

Faksi (02) 243 5100

Gsm (0400) 824 767

markku.hiiri@testipiste.fi

autokorjaamo m.hiiri
testipiste

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoinna: keskiviikkoisin klo 12-17 ja kuukauden ensimmäisenä

ja kolmantena arkilauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä

ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu,

palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2017:

Vuosikerta (9 lehteä) 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi jul-

kaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen

jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan,

muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti

ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sat-

tuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään

ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy